

діяльності працівника та рівнем його винагороди. Це сприяє підвищенню відповідальності персоналу та орієнтації на досягнення високих результатів.

Особливу роль у процесі удосконалення системи мотивації праці відіграє цифровізація управлінських процесів. Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє автоматизувати оцінювання результатів праці, аналізувати ефективність діяльності персоналу, формувати індивідуальні програми розвитку працівників та забезпечувати прозорість системи стимулювання. Крім того, цифрові інструменти сприяють підвищенню комунікації між керівництвом і персоналом, що позитивно впливає на рівень мотивації працівників.

Важливим напрямом удосконалення системи мотивації праці є формування корпоративної культури підприємства. Корпоративна культура сприяє об'єднанню працівників навколо спільних цінностей, цілей та принципів діяльності організації. Наявність позитивної корпоративної культури формує відчуття причетності працівників до розвитку підприємства, підвищує рівень їх відповідальності та стимулює досягнення високих результатів праці.

Таким чином, удосконалення системи мотивації праці персоналу є необхідною умовою забезпечення ефективного функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання. Комплексне поєднання матеріальних і нематеріальних стимулів, впровадження сучасних цифрових технологій, розвиток корпоративної культури та врахування індивідуальних потреб працівників сприятимуть підвищенню продуктивності праці, зміцненню кадрового потенціалу підприємства та забезпеченню його конкурентоспроможності на ринку.

ІЛЬЧЕНКО А. Д.,
здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна
Науковий керівник:
МАКАЛЮК І. В.,
канд. економ. наук, доцент,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Державні підприємства України є важливою складовою національної економіки, забезпечуючи критичну інфраструктуру та виробництво продукції стратегічного призначення. В умовах воєнного стану вони стискаються із специфічними викликами: від прямого руйнування активів до розриву ланцюгів постачання. Для державних підприємств проблема стабілізації доходів часто може стояти гостріше, ніж для приватного сектору, через їхню соціальну відповідальність та обмеженість у швидкому маневруванні ресурсами.

Загальні тенденції адаптації українських підприємств до умов війни, наведені у табл. 1, демонструють глибину кризи, яка безпосередньо впливає і на державний сектор.

Таблиця 1 – Результати дослідження впливу воєнного стану на діяльність підприємств в Україні (липень 2022 р.)

Показники	Відсоток опитаних
Підприємства, що скоротили діяльність	52,8 %
Підприємства, що припинили діяльність	23,6 %
Підприємства, що повідомили про потребу нового обладнання	36,1 %
Підприємства, що використовують онлайн-комунікації для адаптації	74,6 %
Підприємства, що не змогли почати виробництво додаткових товарів через нестачу ресурсів	69,4 %

Джерело: сформовано на основі [1]

Результати табл. 1 відображають дані, які свідчать, що понад половина підприємств (52,8 %) скоротила діяльність, а переважна більшість (69,4 %) не має ресурсів для розширення асортименту. Для державних підприємств це означає необхідність впровадження антикризової стратегії, де ключовим елементом стає диверсифікація доходів. Вона дозволяє розподілити ризики та зменшити залежність від традиційних, але, на разі, дестабілізованих ринків.

Одним із пріоритетних напрямів диверсифікації є технологічне перепрофілювання. Близько 36,1 % підприємств потребують модернізації обладнання, що в умовах дефіциту власних коштів спонукає до пошуку зовнішніх інструментів підтримки. Важливу роль тут відіграє міжнародне науково-технічне співробітництво, яке дозволяє залучати інноваційні технології та грантове фінансування. Міжнародна фінансова допомога, яка станом на 2024 рік становила близько 75 млрд дол. США з початку повномасштабної війни, суттєво сприяла підтримці макроекономічної стабільності України [4].

Крім того, міжнародне науково-технічне співробітництво сприяє інтеграції державних підприємств у глобальні виробничі та інноваційні мережі. Участь у міжнародних програмах, таких як грантові ініціативи, спільні дослідження та проекти відновлення інфраструктури, дозволяє не лише стабілізувати доходи, але й формувати довгострокові конкурентні переваги. Це особливо актуально в умовах післявоєнного відновлення економіки, де державні підприємства відіграватимуть провідну роль. У табл. 2 представлено основні результати міжнародного науково-технічного співробітництва України.

Таблиця 2 – Основні дані міжнародного науково-технічного співробітництва України

Показники міжнародної співпраці	Результат
Кількість чинних міжнародних угод НАН України	близько 130 угод з партнерами з понад 50 країн світу
Основні міжнародні наукові програми для співпраці	Horizon Europe (бюджет становить близько 95,5 млрд євро), Euratom, LIFE, COST
Участь українських науковців у проєктах «Horizon Europe»	Є можливість участі у кластерах досліджень та інновацій (розподіл за напрямками)
Географічні напрями міжнародної співпраці	Європа, Америка, країни Азії, Африка
Загальна кількість установ НАН України, що беруть участь у співпраці	понад 100 установ, що реалізують міжнародні наукові проєкти

Джерело: сформовано на основі [2; 3]

Дані табл. 2 свідчать, що міжнародне науково-технічне співробітництво в Україні має значні масштаби і активно розвивається за участю наукових установ та частини державних підприємств. Зокрема, Національна академія наук України уклала близько 130 угод у сфері науки і техніки з партнерами більш ніж із 50 країн, що свідчить про широку географію

співпраці та відкриває можливості для спільних досліджень, обміну знаннями і технологіями. Крім того, завдяки Національному порталу міжнародного науково-технічного співробітництва українські вчені можуть брати участь у різних грантових програмах і міжнародних ініціативах, таких як Horizon Europe, Euratom, LIFE та COST, які підтримують спільні дослідження та інновації. Участь у цих програмах дає змогу реалізовувати міжнародні проекти, публікувати спільні наукові роботи, обмінюватися досвідом і отримувати фінансування. Усе це сприяє розвитку науково-технічного потенціалу країни.

Ще одним дієвим напрямом є цифрова диверсифікація. Використання онлайн-комунікацій та цифрових платформ (74,6 % підприємств вже використовують цей інструмент) дозволяє державним підприємствам виходити на нові сервісні ринки, забезпечувати дистанційне управління процесами та знижувати операційні витрати, що опосередковано впливає на зростання частки чистого доходу.

Отже, напрями розвитку державних підприємств в умовах воєнного стану мають базуватися на поєднанні внутрішнього перепрофілювання виробництва та активного залучення до міжнародних науково-технічних мереж. Саме використання грантових можливостей та інноваційних технологій дозволить забезпечити фінансову витривалість державного сектору та сформувати базу для його подальшого відновлення.

Література:

1. Діяльність вітчизняних підприємств під час війни в Україні: дослідження реального стану та потреб (липень 2022). Київ : Центр ресурсоефективного та чистого виробництва, 2022. 23 с. URL: https://www.recpc.org/wp-content/uploads/2022/11/National_businesses_during-war_2022.pdf.
2. Національна академія наук України. Міжнародні угоди. URL: <https://www.nas.gov.ua/international-cooperation/international-agreements> (дата звернення: 12.05.2026).
3. Національний портал міжнародного науково-технічного співробітництва URL: <https://ms.nauka.gov.ua/en/> (дата звернення: 12.05.2026).
4. Оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. Київ : Програма розвитку ООН в Україні, 2024. 86 с. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-04/undp-ua-smb-2024.pdf>.

КАМЗОЛОВ А.О.

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
освітньо-професійної програми «Менеджмент»,
спеціальності 073 «Менеджмент», гр. МЕ-22

Науковий керівник:

ПТЕЛ Н.С.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

SMART-ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ У СИСТЕМІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

У діяльності суб'єктів господарювання дедалі більшого значення набувають smart-технології та енергоефективні підходи, що обумовлено необхідністю підвищення результативності управління, оптимізації витрат і забезпечення раціонального використання ресурсів. Активне впровадження цифрових рішень, автоматизованих систем контролю, аналітичних платформ і smart-сервісів сприяє трансформації традиційних підходів до менеджменту та формуванню нової моделі управління, орієнтованої на гнучкість, оперативність і ефективність. Використання smart-технологій дозволяє удосконалювати

*Рекомендовано до видання Вченою радою протокол № 10 від 25.05.26
Центральноукраїнського національного технічного університету*

Сучасний стан економіки України: проблеми та перспективи розвитку :
матеріали XII Обласної наук.-практ. конф. учнів та здобув. вищої освіти,
м. Кропивницький, 21-22 трав.. 2026 р. / Центральноукр. нац. техн. ун-
т; Кропивницький : ЦНТУ, 2026. – 202 с.

Збірник містить матеріали XII Обласної науково-практичної конференції учнів та здобувачів вищої освіти “Сучасний стан економіки України: проблеми та перспективи розвитку”, яка відбувалась 21-22 травня 2026 року у Центральноукраїнському національному технічному університеті, м. Кропивницький. Доповіді учасників НПК присвячені проблемам та перспективам розвитку економіки кризового стану; ринку праці: професіям, тенденціям та викликам сучасності; особливостям сучасного менеджменту в епоху глобалізації та стрімкого розвитку; ключовим аспектам ведення бізнесу онлайн: Digitals, інтернет маркетингу, організації рекламної діяльності та SMM; питанням міжнародного бізнесу та DATA-аналітики; питанням ролі молоді в економіці; викликам безпеки життєдіяльності в економічному просторі; механізмам державного регулювання інноваційного розвитку економіки з акцентом на регіональний аспект..

Відповідальний за випуск: Щельник О.В.

Матеріали публікуються у авторській редакції.
Відповідальність за зміст несуть автори.

АДРЕСА ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності
просп. Університетський, 8, м. Кропивницький, 25006
тел.: (0522) 39-05-65; kafedraemkd@gmail.com; www.kntu.kr.ua

© Автори матеріалів, 2026
© Центральноукраїнський
національний
технічний університет, 2026